

1900

**Hočemo
8-urni
delavnik!**

**V boj za
delavske
pravice!**

Rdeči prvi maj

PRVI MAJ (mala splošna enciklopedija, DZS) mednarodni praznik dela, simbol mednarodne solidarnosti delavskega razreda, njegova zgodovina se je začela v Chicagu leta 1886, ko so delavci postavili zahtevo po 8-urnem delovnem času – policija je povzročila krvav pokol, pet delavcev pa je bilo obsojenih na smrt. Na prvem kongresu 2. internacionale v Parizu leta 1889 je bilo sklenjeno, da se vsako leto v spomin na čikaške delavce 1. maja organizirajo množične demonstracije stavke – proslava je tako postala oblika razrednega boja. Prva praznovanja so bila pri nas v Ljubljani, Novem Sadu, Zagrebu l. 1890, Beogradu 1893, v Srbiji je l. 1911 v 40 krajih sodelovalo pri proslavah 14.000 ljudi, v Bosni in Hercegovini l. 1912 10.000, v Sloveniji so bile leta 1913 demonstracije v 19 krajih itd. Leta 1912 je bilo samo na proslavi v Beogradu okoli 10.000 udeležencev, v Srbiji pa skupno okoli 15.000. Velikostne proslave so bile leta 1923 v Berlinu, kjer je sodelovalo okoli 500.000 ljudi. Tudi na Kitajskem, v Indiji in Indoneziji je proletariat za 1. maja nastopal z gesli boja za 8-urni delovni dan, politične svoboščine in odpravo imperialističnega suženjstva. Zmaga fašizma v Italiji in Nemčiji je dala prvomajskim praznovanjem protifašistično in protimperalistično naravo. 1. maj so praznovali pri nas tudi med NOB, zaporniki v taboriščih in celo zasadenih mestih (prvomajska demonstracija v Ljubljani l. 1943). V socialistični Jugoslaviji je bil 1. maj proglašen za državni praznik.

To je torej kratka, enciklopedična zgodovina 1. maja. Kako smo praznovali prvi maj, nam najlepše povedo slike. Dodamo naj le, da je bil rdeč nagelj, rdeča kravata in kres v vseh teh obdobjih znak prvomajskega praznovanja.

Danes smo lahko srečni, ko prvi maj praznujemo svobodni. Praznujemo ga kot simbol naše zmage v boju za delavske pravice, proti vsem oblikam zatiranja, skratka kot praznik uspehov in zmag združenega dela; in simbol bratske in mednarodne solidarnosti in tovarštva.

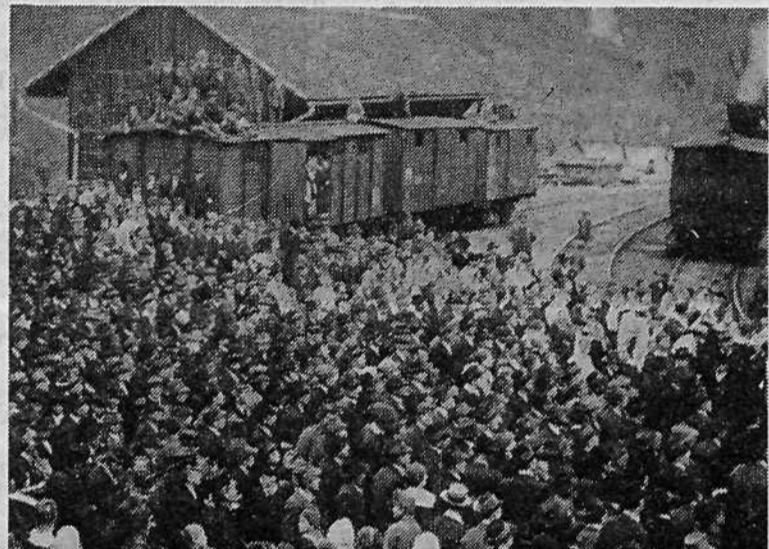

1943

**Smrt
fašizmu –
svoboda
narodu!**

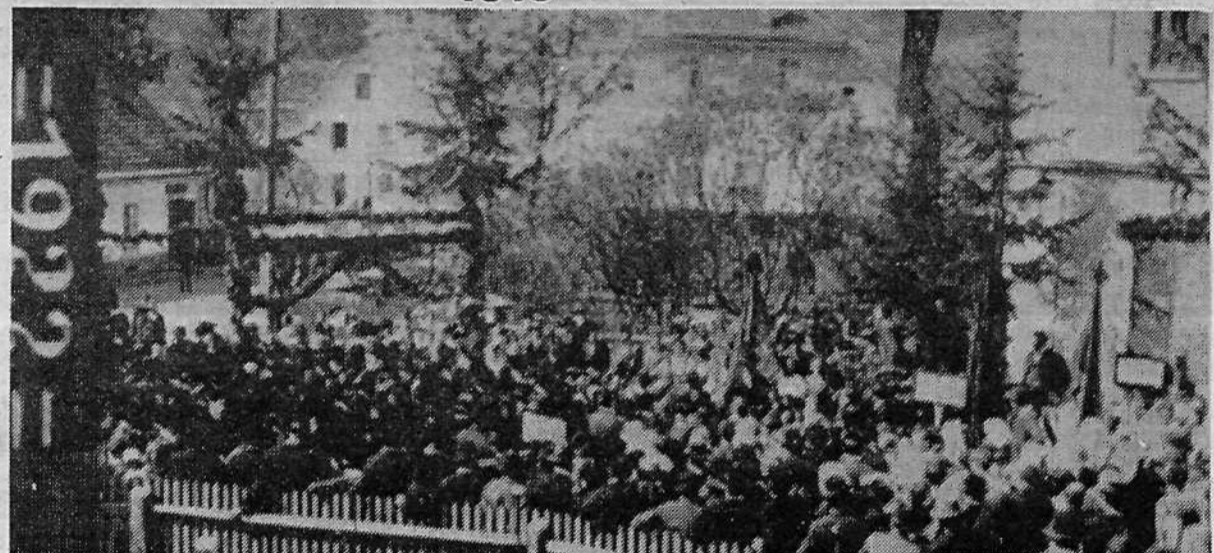
1903

1919

**Živela
oktobrska
revolucija**

**Naj živi
KPJ!**

1939

1934

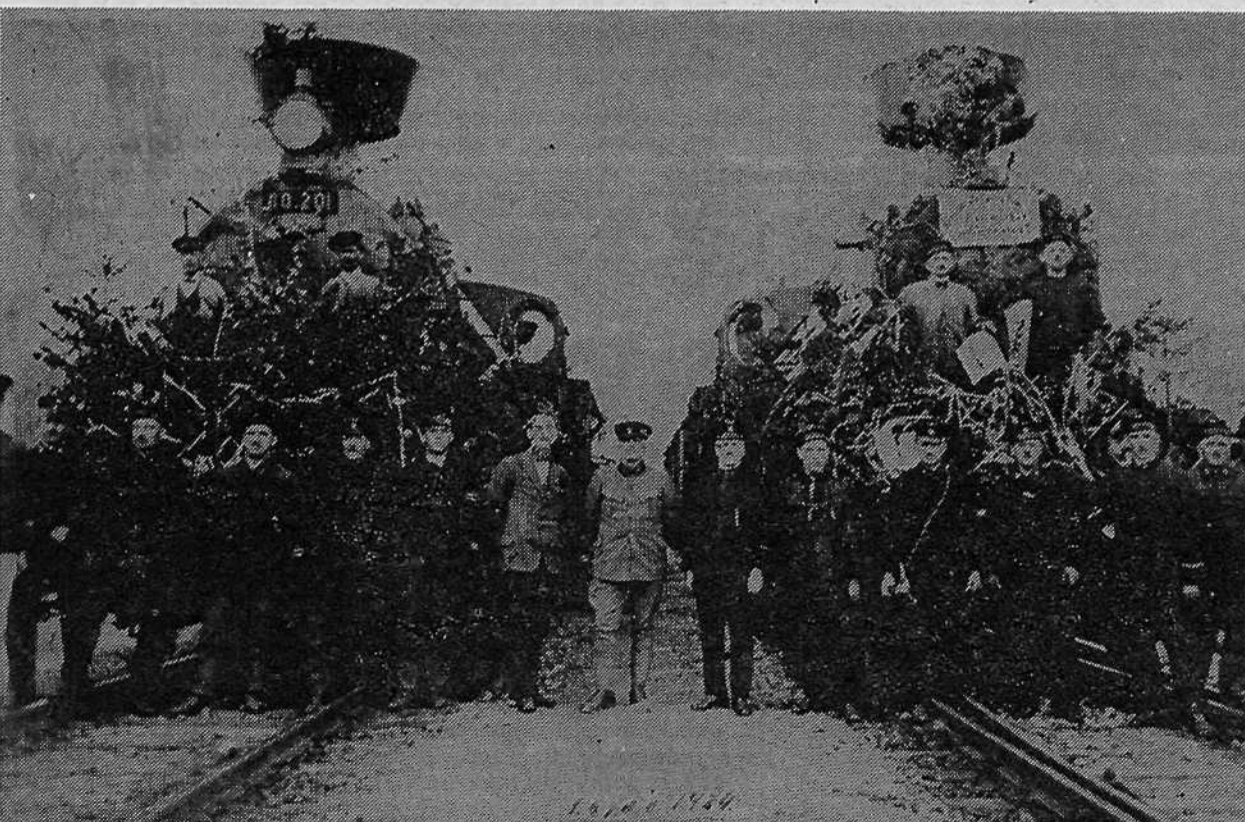
1946

1961

1972

1924

1930

**Združeno
delo –
naša moč**

**Bratstvo
in
enotnost**

1977